

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової
адміністрації
Фаховий коледж Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії
ім. Тараса Шевченка

Циклова комісія психолого-педагогічних дисциплін та дошкільних методик

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

з навчально-виховної роботи

Павло ЯЛОВСЬКИЙ

«07» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Навчальна (ознайомлювальна) практика

Освітньо-професійний ступінь **фаховий молодший бакалавр**

Галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**

Спеціальність **012 Дошкільна освіта**

Освітньо-професійна програма **Дошкільна освіта**

Кременець – 2024

Андрусик В. П. Навчальна (ознайомлювальна) практика: робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів фахової передвищої освіти з галузі 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 012 Дошкільна освіта. Кременець, 2024. 21 с.

Розробник:

Андрусик Вікторія Петрівна – викладач циклової комісії психолого-педагогічних дисциплін та дошкільних методик Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії психолого-педагогічних дисциплін та дошкільних методик
Протокол від «01» серпня 2024 р. № 1

Голова циклової комісії

Надія САБРАН

Вступ

Професійна діяльність майбутнього вихователя потребує вироблення у здобувачів високого рівня професійних знань, морально-психологічних якостей, науково-педагогічних умінь, індивідуально-психологічних рис, оволодіння ними методами виховного впливу на дітей передшкільного віку. Важливим завданням підготовки здобувачів у фахової освіти є формування у майбутніх вихователів дітей активної педагогічної позиції та професійної компетенції щодо реалізації Базового компонента дошкільної освіти в умовах гуманізації педагогічного процесу, що базується на особистісно-орієнтованій взаємодії дитини і педагога.

Розв'язання вказаних завдань у системі підготовки фахівців з дошкільного виховання забезпечується поєднанням фундаментального науково-теоретичного та практично-методичного напрямів. Однією з форм цього поєднання виступає педагогічна практика – невід'ємна частина всього навчально-виховного процесу підготовки майбутніх вихователів. Педагогічна практика - це один із важливих етапів професійної підготовки фахівця у галузі дошкільної освіти. Вона сприяє поглибленню і закріпленню теоретичних знань, формуванню професійних умінь і навичок

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Навчальна (ознайомлювальна) практика» складена для навчання здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» відповідно до освітньо-професійної програми Дошкільна освіта з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма здобуття освіти
Кількість кредитів ECTS: 5	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна
Змістових модулів – 3	Спеціальність 012 Дошкільна освіта	
Загальна кількість годин – 150	Освітньо-професійна програма Дошкільна освіта	Рік підготовки:
		1-й
		Семестр
		1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи здобувача освіти – 2	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лекції
		-
		Лабораторні
		96
		Самостійна робота
		54
		Вид контролю:
		Залік
		1-й семестр

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить 64 % / 36 %.

3. Мета та завдання навчальної (ознайомлювальної) практики

Навчальна (ознайомлювальна) практика передбачена освітньо-професійною програмою підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Педагогічна практика у ЗДО є складовою частиною професійної підготовки і важливим етапом практичної підготовки здобувачів фахової освіти до професійно-педагогічної діяльності.

Метою практики є реалізація здобувачами знань і умінь, необхідних для організації дошкільної освіти, формуванні фахової компетентності, удосконалення організаційно-педагогічних навичок, підвищення інтересу до управлінської діяльності, удосконалення професійної майстерності.

Завдання педагогічної практики:

1) забезпечення реалізації на практиці здобутих теоретичних знань із фахових дисциплін, застосування їх у вирішенні конкретних педагогічних завдань під час практичної діяльності;

2) формування навичок застосовувати теоретичний матеріал в практичній роботі з організації, управління освітнього процесу в закладах дошкільної освіти; регулювання методичної діяльності в умовах ЗДО;

3) поглиблення теоретичних знань та удосконалення практичних умінь і навичок здобувачів освіти щодо організації і управлінської діяльності в ЗДО;

4) формувати вміння об'єктивно аналізувати освітню та методичну роботу закладу дошкільної освіти відповідно до вимог нормативних та програмно-методичних документів в галузі дошкільної освіти;

5) формувати вміння самостійно проводити заходи та застосовувати інноваційні технології з методичної роботи, з організації просвітницької роботи серед батьків;

6) формувати вміння налагоджувати ділові взаємини з вихователями дошкільного закладу та керівниками інших ЗДО.

По завершенню вивчення дисципліни здобувачі мають оволодіти такими **компетентностями:**

ЗК3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

СК1 Здатність до формування наскрізних умінь у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку: виявляти творчість та ініціативність, керувати емоціями, висловлювати та обґрунтовувати власну думку, критично мислити, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми та співпрацювати в колективі.

СК5 Здатність до формування у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку взаємин з оточенням (предметним, природним, соціальним).

СК13 Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних фізичних і психічних можливостей дітей в найбільш оптимальних для них формах.

Програмні результати навчання

РН1 Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та передшкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини.

РН2 Планувати та організовувати освітній процес у закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів здоров'язбереження, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

РН3 Встановлювати зв'язок між процесом розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до їхніх вікових особливостей.

РН6 Формувати моральні цінності у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до морально-етичних норм.

РН7 Передбачати та оцінювати результати власної діяльності з урахуванням закономірностей освітнього процесу закладу дошкільної освіти.

РН9 Визначати завдання, зміст специфічно дитячих видів діяльності (предметно-практичної, ігрової, пізнавальної) та організовувати їх відповідно до освітніх програм.

РН10 Організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні в процесі організації різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН15 Визначати особливості та способи організації провідної (ігрової) діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку в освітньому процесі закладів дошкільної освіти.

РН16 Володіти методиками та технологіями зони актуального та ближнього розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку різного рівня розвитку.

РН18 Організовувати та розділяти предметно-просторове розвивальне середовище на осередки діяльності в групах дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН20 Забезпечувати формування наскрізних умінь особистості дитини в різних видах діяльності в умовах закладу дошкільної освіти.

РН21 Демонструвати уміння організовувати роботу з фізичного виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку у закладі дошкільної освіти.

4. Програма навчальної (ознайомлювальна) практики
Інформаційний обсяг навчальної (ознайомлювальна) практики
Змістовий модуль 1. Практичне ознайомлення здобувачів з професією
вихователя

Ознайомлення здобувачів з особливостями роботи вихователя ЗДО. Формувати практичні навички необхідні для оволодіння професією.

Тема 1. Ознайомлення з базою практики, з закладом дошкільної освіти: приміщенням, територією, обладнанням груп. Організаційна робота.

Ознайомитися з візитною картою ЗДО. Скласти характеристику приміщення, доцільність його використання, гігієнічний стан приміщення і території, обладнання.

Тема 2. Розподіл здобувачів-практикантів по групах. Знайомство з вихователями і дітьми. Допомога вихователю в роботі на ділянці в квітнику.

Скласти характеристику приміщень, вікових груп, їх використання. Ознайомитися з режимом та розкладом занять певної вікової групи. Збір об'єктивних даних про вихователя та дітей групи.

Тема 3. Спостереження за роботою вихователя в I половину дня. Характери його взаємин з дітьми. Розподіл обов'язків між вихователем і помічником вихователя при організації процесів життєдіяльності (ранкові години, харчування, підготовка до занять, прогулянки, денного сну)

Проаналізувати процеси життєдіяльності I половини дня, функції вихователя та помічника вихователя при їх проведенні, характер взаємин між собою та з дітьми.

Тема 4. Спостереження за роботою вихователя в II половину дня. Характер взаємин і тематика бесід з дітьми.

Проаналізувати процеси життєдіяльності II половину дня, функції вихователя та її помічника при проведенні процесів життєдіяльності, їх взаємин між собою та з дітьми. Навести приклади тематики бесід, які проведено з дітьми.

Тема 5. Спостереження організації і проведення навчально-пізнавальних форм діяльності, допомога в підготовці наочного матеріалу до занять. Вивчення психологічних особливостей окремих дітей.

Проаналізувати розклад занять на тиждень, тривалість занять, використання наочно-ілюстративного, ігрового матеріалу. Психологічні завдання: виявити, чи дитина особливо піддатлива зовнішньому впливові, наскільки залежить від оціночних суджень дорослого.

Змістовий модуль 2. Вивчення вікових та індивідуальних особливостей дітей.

Тема 6. Вивчення вікових та індивідуальних особливостей дітей: спостереження, бесіди.

Завдання з психології: вияснити, як дитина ставиться до самообслуговування. Чи достатньо сформовані навички самообслуговування?

(Спостереження ранкового прийому, сніданку, підготовки до прогулянки.)
Чи впливають вікові та індивідуальні особливості на формування навичок самообслуговування?

Користуючись психолого-педагогічною літературою, здобувач повинен виділити основні критерії для оцінки фізичного, розумового, особистісного рівнів розвитку дитини певного віку, обрати методи психолого-педагогічної діагностики, які будуть застосовуватись під час збору відомостей про дитину. При цьому практикант повинен враховувати, що головним методом вивчення дитини передшкільного віку має бути психолого-педагогічне спостереження.

Отримані за час спостережень відомості доповнюються і уточнюються в бесідах з батьками дитини, вихователями групи, під час індивідуальних діагностичних вправ, які проводить з дитиною здобувач-практикант, вивчення педагогічної та методичної літератури закладу дошкільної освіти.

Змістовий модуль 3. Організація та проведення здобувачами процесів життєдіяльності в першу та другу половину дня.

Тема 7. Спільна робота з вихователем в організації процесів життєдіяльності в I половину дня.

Розподіл обов'язків між вихователем і помічником вихователя при організації дитячого харчування, підготовки до прогулянки, організація ігрової, трудової діяльності на прогулянці.

Розробити особливості методики організації процесів життєдіяльності в різних вікових групах, врахування вихователем вікових та індивідуальних особливостей дітей. Виготовити поробки з природного матеріалу відповідно до програми вікової групи.

Тема 8. Спільна робота з вихователем в організації процесів життєдіяльності в II половину дня. Самостійна організація трудових доручень.

Визначити: час відведений в режимі дня для організації трудової діяльності дітей, види трудових доручень, інвентар для трудової діяльності дітей.

Тема 9. Участь в організації проведенні одного з процесів життєдіяльності з невеликою групою дітей. Участь у підготовці до свята, оформлення групи.

Звернути увагу на: підготовку вихователя і дітей на проведення свята осені, особливості проведення розваг в різних вікових групах. Допомогти: у виготовленні костюмів до свята, в святковому оформленні групи.

Тема 10. Самостійна робота з невеликою групою дітей на прогулянці. Виконання завдань.

Проаналізувати зміст прогулянки з дітьми (спостереження ігри, індивідуальна робота, трудові доручення тощо).

Завдання: особливості прояву почуттів дитини (чи вміє стримуватися, реагує бурхливо чи спокійно). Реакції дітей на нову іграшку, сюрприз, художнє слово тощо.

Тема 11. Самостійна організація процесів життєдіяльності в I половину дня. Вивчення психологічних особливостей окремих дітей.

Допомогти в організації процесів життєдіяльності. Використати спостереження, бесіду, аналіз результатів дитячої діяльності для вивчення індивідуальних особливостей дітей.

Тема 12. Участь в організації ігрової діяльності дітей. Виготовлення іграшок і посібників.

Зробити аналіз: створення умов для ігрової діяльності, види ігор, рівень розвитку ігрової діяльності, роль вихователя в організації сюжетно-рольових, дидактичних, будівельних, театралізованих та інших ігор.

Виготовити: зразок обладнання для ігор з дітьми.

Тема 13. Самостійна організації ігор з невеликою підгрупою дітей.

Звернути увагу на активність дітей в іграх, змістовність ігрової діяльності, взаємини дітей.

Тема 14. Організація індивідуальної роботи з дітьми при проведенні процесів життєдіяльності в I половину дня з різних видів діяльності (мовленнєвого розвитку, логіко-математичного розвитку, образотворчої діяльності тощо).

Спланувати індивідуальну роботу з дітьми під час різних процесів життєдіяльності (ранок, прогулянка, з різних видів діяльності).

Виготовити: дидактичний матеріал для організації індивідуальної роботи.

Тема 15. Самостійне проведення процесів життєдіяльності в II половину дня (підйом, одягання, харчування, робота з батьками).

Проаналізувати зміст процесів життєдіяльності в II половину дня, які бесіди, консультації проводить вихователь з батьками вихованців у вечірні години.

Тема 16. Самостійне проведення процесів життєдіяльності в II половину дня (підйом, одягання, харчування, робота з батьками).

Проаналізувати зміст процесів життєдіяльності в II половину дня, які бесіди, консультації проводить вихователь з батьками вихованців у вечірні години.

Підведення підсумків практики.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Денна форма					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекц.		сем.	практ.	лаб.	с. р.	
Змістовий модуль 1. Практичне ознайомлення здобувачів з професією вихователя						
Тема 1. Ознайомлення з базою практики, з закладом дошкільної освіти: приміщенням, територією, обладнанням груп. Організаційна робота.	6				6	
Тема 2. Розподіл здобувачів-практикантів по групах. Знайомство з вихователями і дітьми. Допомога вихователю в роботі на ділянці в квітнику.	6				6	
Тема 3. Спостереження за роботою вихователя в I половину дня. Характери його взаємин з дітьми. Розподіл обов'язків між вихователем і помічником вихователя при організації процесів життєдіяльності (ранкові години, харчування, підготовка до занять, прогулянки, денного сну).	6				6	
Тема 4. Спостереження за роботою вихователя в II половину дня. Характер взаємин і тематика бесід з дітьми.	9				6	3
Тема 5. Спостереження організації і проведення навчально-пізнавальних форм діяльності, допомога в підготовці наочного матеріалу до занять. Вивчення психологічних особливостей окремих дітей.	9				6	3
Разом за змістовим модулем 1.	36				30	6
Змістовий модуль 2. Вивчення вікових та індивідуальних особливостей дітей.						
Тема 6. Вивчення особистості дітей та проведення психолого-педагогічної діагностики	22				6	16

Разом за змістовим модулем 2.	22				6	16
Змістовий модуль 3. Організація та проведення здобувачами процесів життєдіяльності в першу та другу половину дня.						
Тема 7. Спільна робота з вихователем в організації процесів життєдіяльності в I половину дня.	6				6	
Тема 8. Спільна робота з вихователем в організації процесів життєдіяльності в II половину дня. Самостійна організація трудових доручень.	6				6	
Тема 9. Участь в організації проведенні одного з процесів життєдіяльності з невеликою групою дітей. Участь у підготовці до свята, оформлення групи.	10				6	4
Тема 10. Самостійна робота з невеликою групою дітей на прогулянці. Виконання завдань.	10				6	4
Тема 11. Самостійна організація процесів життєдіяльності в I половину дня. Вивчення психологічних особливостей окремих дітей.	10				6	4
Тема 12. Участь в організації ігрової діяльності дітей. Виготовлення іграшок і посібників.	10				6	4
Тема 13. Самостійна організації ігор з невеликою підгрупою дітей.	10				6	4
Тема 14. Організація індивідуальної роботи з дітьми при проведенні процесів життєдіяльності в I половину дня, з різних видів діяльності (мовленнєвого розвитку, логіко-математичного розвитку, образотворча діяльність тощо).	10				6	4
Тема 15. Самостійне проведення процесів життєдіяльності в II половину дня (підйом, одягання, харчування, робота з батьками).	10				6	4
Тема 16. Самостійне проведення	10				6	4

процесів життєдіяльності в II половину дня (підйом, одягання, харчування, робота з батьками). Підведення підсумків практики.						
Разом за змістовим модулем 3.	92				60	32
Разом за 1-й семестр.	150				96	54
Разом годин за навчальним планом.	150				96	54

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Ознайомлення з базою практики, з закладом дошкільної освіти: приміщенням, територією, обладнанням груп.	6
2.	Тема 2. Розподіл здобувачів-практикантів по групах. Знайомство з вихователями і дітьми. Допомога вихователю в роботі на ділянці в квітнику.	6
3.	Тема 3. Спостереження за роботою вихователя в I половину дня. Характери його взаємин з дітьми. Розподіл обов'язків між вихователем і помічником вихователя при організації процесів життєдіяльності (ранкові години, харчування, підготовка до занять, прогулянки, денного сну)	6
4.	Тема 4. Спостереження за роботою вихователя в II половину дня. Характер взаємин і тематика бесід з дітьми.	6
5.	Тема 5. Спостереження організації і проведення навчально-пізнавальних форм діяльності, допомога в підготовці наочного матеріалу до занять.	6
6.	Тема 6. Вивчення вікових та індивідуальних особливостей дітей: спостереження, бесіди.	6
7.	Тема 7. Спільна робота з вихователем в організації процесів життєдіяльності в I половину дня.	6
8.	Тема 8. Спільна робота з вихователем в організації процесів життєдіяльності в II половину дня. Самостійна організація трудових доручень.	6
9.	Тема 9. Участь в організації проведенні одного з процесів життєдіяльності з невеликою групою дітей. Участь у підготовці до свята, оформлення групи.	6

10.	Тема 10. Самостійна робота з невеликою групою дітей на прогулянці. Виконання завдань.	6
11.	Тема 11. Самостійна організація процесів життєдіяльності в I половину дня. Вивчення психологічних особливостей окремих дітей.	6
12.	Тема 12. Участь в організації ігрової діяльності дітей. Виготовлення іграшок і посібників.	6
13.	Тема 13. Самостійна організації ігор з невеликою підгрупою дітей.	6
14.	Тема 14. Організація індивідуальної роботи з дітьми при проведенні процесів життєдіяльності в I половину дня, з різних видів діяльності (мовленнєвого розвитку, логіко-математичного розвиток, образотворча діяльність тощо).	6
15.	Тема 15. Самостійне проведення процесів життєдіяльності в II половину дня (підйом, одягання, харчування, робота з батьками).	6
16.	Тема 16. Самостійне проведення процесів життєдіяльності в II половину дня (підйом, одягання, харчування, робота з батьками). Підведення підсумків практики.	6
	Разом	96

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Зробити підбір рухливих ігор для кожної вікової групи.	4
2	Підготувати роздатковий матеріал для проведення індивідуальної роботи.	4
3	Підібрати комплекс гімнастики пробудження.	4
4	Підготувати бесіди для батьків (індивідуальні та групові).	4
5	Виготовити дидактичний матеріал для проведення режимних процесів.	4
6	Зробити підбір мирилок, лічилок, скоромовок, чистомовок.	4
7	Проаналізувати програму розвитку дітей передшкільного віку.	3
8	Підібрати музичні композиції які можна використати під час проведення режимних процесів.	3
9	Виготовити демонстраційний та роздатковий матеріал для проведення прогулянки.	4
10	Підібрати та вивчити невеликі вірші для використання під час	4

	проведення процесів життєдіяльності в першу та другу половини дня.	
11	Вивчення особистості дітей та проведення психолого-педагогічної діагностики	16
	Разом	54

Критерії оцінювання роботи практикантів

При оцінюванні результатів педагогічної практики враховується:

- рівень професійно-педагогічних умінь;
- прояв професійно-значущих якостей особистості: дисциплінованість, організованість, доброзичливість, врівноваженість, любов до дітей тощо;
- якість виконання усіх завдань практики;
- рівень виявлення творчості;
- рівень педагогічного аналізу і рефлексії;
- якість звітної документації.

Форми звітності здобувача про практику:

Оформлення і подання звітної документації:

- щоденника педагогічних спостережень;
- конспектів залікових занять;
- конспектів процесів життєдіяльності.

8. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення педагогічної практики: бесіда, розповідь, практичні та дослідні роботи, самостійна робота, спостереження, аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення, брейнсторм, метод проєктів, тощо.

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: стимулювання обов'язку і відповідальності у навчанні, опора на життєвий і професійний досвід здобувачів, створення відчуття успіху у навчанні.

9. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється керівником практики упродовж проходження здобувачами освіти навчальної (ознайомлювальної) практики в ЗДО шляхом аналізу та оцінки їх систематичної роботи.

Підсумковий контроль: залік у 1-ому семестрі.

10. Критерії оцінювання практики:

Оцінка «**відмінно**» ставиться, якщо здобувач під час практики проявив дисциплінованість, глибокі знання із фахових дисциплін, творчу самостійність у плануванні, підготовці і проведенні навчально-виховної роботи з дітьми; грамотно склав індивідуальний план, намітив конкретні шляхи його реалізації; на високому професійному рівні проводив заняття і процеси життєдіяльності, використовуючи широкий арсенал методів та прийомів; вдало здійснював виховну роботу в закріпленій групі, змістовно підготував свято, розваги; повністю виконав завдання практики та акуратно оформив звітну документацію.

Оцінка «добре» ставиться, якщо здобувач освіти проявив дисциплінованість та акуратність у роботі, любов до дітей та професії, виконав всі пункти індивідуального плану, проте не досить ефективно застосовував здобуті знання, уміння та навички, потребував допомоги вихователя, допускав помилки під час проведення занять, процесів життєдіяльності; вчасно оформив та подав на перевірку звітну документацію.

Оцінка «задовільно» ставиться, якщо здобувач освіти виконав програму практики, але в реалізації завдань всестороннього виховання допускав помилки, недостатньо ефективно застосовував теоретичну і методичну підготовку у проведенні занять та процесів життєдіяльності, вечорів, розваг, тематичних свят; не зумів налагодити належного контакту з дітьми, несвоєчасно і неякісно оформив звітну документацію.

Оцінка «незадовільно» ставиться, якщо здобувач освіти проявив порушення дисципліни, без причин пропускав практику; виявив недостатній рівень фахової підготовки; неефективно використовував методи і прийоми виховання, не проводив на належному рівні загальні заходи; не зумів налагодити належного контакту з дітьми та вихователями; не представив звітної документації практики на перевірку і рецензування.

11. Методичне забезпечення

- робоча програма навчальної практики;
- зразки конспектів організації навчально-пізнавальної діяльності, процесів життєдіяльності, ігрової діяльності, індивідуальних та колективних форм роботи у ЗДО;
- методичні рекомендації щодо виконання завдань психолого-педагогічної діагностики;
- документація вихователів закладу дошкільної освіти;
- навчальні посібники.

12. Рекомендована література

Основна

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні / Науковий керівник : А. Богуш. К., 2021. 38 с.
2. Дитина в дошкільні роки: комплексна додаткова освітня програма / Автор. колектив; наук. керівник К.Л.Крутій. Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2011. 188 с.
3. Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л. Калуська. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 144 с.
4. Обов'язкова освіта дітей старшого дошкільного віку: форми здобуття, організація і зміст роботи: Збірник методичних матеріалів / [авт.-упоряд.: О. Долинна, А. Бурова, О. Низковська, Т. Носачова]. Тернопіль : Мандрівець, 2011. 480 с.
5. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / [Н. Гавриш, Т. Панасюк, Т. Піроженко, О. Рогозянський, О. Хартман, А. Шевчук]; За заг. наук. ред. Т. Піроженко. К. : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.

6. Програма виховання і навчання дітей від 2 до 7 років «Дитина» / Наукові керівники: О. Проскура, Л. Кочина, В. Кузьменко. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2011. 328 с.
7. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкільля» / О. Білан; за заг.ред. О. Низковської. Тернопіль : Мандрівець, 2022. 256 с.
8. Я у Світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / О. Аксьонова, А. Аніщук, Л. Артемова [та ін.]; наук. кер. О. Кононко. Київ: ТОВ «МЦФЕР – Україна», 2019. 488 с.

Додаткова

1. Амацьєва О. Говорімо виразно: діагностика і формування виразності мовлення старших дошкільнят. *Дошкільнє виховання*. 2019. №10. С.11-15.
2. Андрєєва Т. Виховання ціннісного ставлення до предметного довкілля у дітей дошкільного віку: предметне довкілля. *Рідна школа*, 2018. №3-4. С. 64-66.
3. Андрусич Н. Гаджети в житті дитини: за і проти : дитина і комп'ютер. Круглий стіл. *Дошкільнє виховання*, 2018. №5. С.2-8.
4. Бенера В. Теорія та методика розвитку рідної мови дітей. Навчально-методичний посібник за кредитно-модульною системою організації навчального процесу для здобувачів напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта». К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. 384 с.
5. Біла І. Розвиток пізнавальної діяльності дошкільників. Кам'янець-Подільський: ПП Мошинський В. С., 2009. 120 с.
6. Богуш А. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник. К.: Вища шк., 2007. 542 с.: іл.
7. Богуш А. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей [Текст] : підручник для здобувачів ВНЗ. К. : Слово, 2010. 301 с.
8. Богуш А. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років. К.: Видавничий дім «Слово», 2004. 367 с.
9. Богуш А., Лисенко Н. Українське народознавство в дошкільному навчальному закладі. К. : Вища школа, 2004. 178 с.
10. Богуш А. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Підручник для ВНЗ. К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. 408 с.
11. Богуш А. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. 4-те вид., доопр. і доп. Х.: Вид-во «Ранок», 2013. 192 с.
12. Богуш А. Перші кроки грамоти: перед шкільний вік: навч. посіб. К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. 424 с.
13. Бочелюк О. Кімнатне квітникарство в дошкільному закладі. Вид. 2-ге, доп. Тернопіль. : Навчальна книга – Богдан, 2012. 240 с.
14. Дмитренко М. Українська фольклористика: історія, теорія, практика. К. : Ред. часопису «Народознавство», 2001. 576 с.
15. Загородня Л. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу: навчальний посібник. Тернопіль : Мандрівець, 2014. 144 с.

16. Захарчук Т. Секрети петриківського розпису. *Дошкільне виховання*. 2015. №8. С. 30–32.
17. Крутій К. Запроваджуємо комунікативно-діяльнісну технологію навчання рідної мови та розвитку мовлення [Текст]: методична робота. *Вихователь-методист дошкільного заходу*. 2015. № 12. С. 10–18.
18. Ланіна І. Образотворче мистецтво для дошкільнят (5–6 роки). Х. : Видавництво «Ранок», 2012. 128 с.
19. Методика ознайомлення дітей з природою [Текст]: хрестоматія / уклад. Н. Горопаха. К. : Слово, 2012. 429 с.
20. Павелків Р., Цигипало О. Дитяча психологія [Текст]: навч. посібник для самостійної роботи студента ВНЗ. К. : Академвидав, 2011. 373 с.
21. Павелків Р., Цигипало О. Дитяча психологія. Практикум [Текст]: навч. посіб. для здобувачів ВНЗ. Рівне : Волинські обереги, 2008. 320 с.
22. Павелків Р., Цигипало О. Дитяча психологія навчальний посібник. 2-ге вид., випр. К. : «Академвидав», 2015. 400 с.
23. Петриківський первоцвіт: методичний посібник / Упор. В. Купрієнко, Н. Міхіна, І. Корінько та ін. Тернопіль : Мандрівець, 2013. 40 с.
24. Поніманська Т. Дошкільна педагогіка: підручник. 3-тє вид., випр. К.: «Академвидав», 2015. 448 с.
25. Поніманська Т. Гуманістичний аспект психолого-педагогічної підготовки вихователя. Проблеми сучасної педагогічної освіти. К., 2001. С. 73–79.
26. Поніманська Т. Дошкільна педагогіка: підручник. 2-ге вид., доповн. К. : Академвидав, 2013. 464 с.
27. Розумне виховання сучасних дошкільнят. Методичний посібник / Н. Гавриш, О. Брежнева, І. Кіндрат, О. Рейпольська. За заг. ред. Брежневої. К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. 176 с.
28. Світ чомучок. Організація дослідно-експериментальної роботи з дошкільниками / уклад. Л. Шик. Х. : Вид. група «Основа», 2014. 111 с.
29. Система реалізації завдань екологічної освіти та виховання дітей старшого дошкільного віку / укладачі О. Фоміна, Л. Марчук, Н. Тимошук. Запоріжжя : ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2012. 236 с.
30. Старченко В. Формування логіко-математичної компетентності у старших дошкільників: Навч.-метод. посіб. до Базової прогр. розв. дитини дошк. віку «Я у Світі». К.: Світич, 2009. 80 с.
31. Старченко В. Цікава математика для молодшого дошкільника: Навч.-метод. посіб. до Базової прогр. розв. дитини дошк. віку «Я у Світі». К.: Наш час: Х. : Ранок, 2010. 127 с.
32. Сухорукова Г. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі. К. , 2010. 367 с.
33. Таланчук О. Українознавство. Усна народна творчість: Навчально-методичний посібник. К. : Либідь, 1998. 248 с.
34. Тимофеева О. Кришталеві джерела : методичний посібник для вихователів та батьків з питань формування екологічної компетентності дошкільників. Тернопіль : Мандрівець, 2015. 216 с. : іл.

35. Фасолько Т. Технології розвитку дитячої художньої творчості. Кременець : Видавничий центр КОГП, 2011. 137 с.
36. Цікаві цифри: Використання прийомів ейдетики при ознайомленні з цифрами / Авт.-упор. О. Яловська. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 128 с.
37. Шульга Л. Штампографія : відкріймо дітям радість творчості. *Дошкільне виховання*. 2015. №9. С. 17–19.
38. Щербакова К. Методика формування елементів математики у дошкільників: навч. посіб. К. : Вид.-во Європ. ун-ту, 2005. 392 с.
39. Яковлєва Н. Малювання. Конспекти занять для роботи з дітьми 4–5 років. Х. : Видавництво «Ранок», 2011. 88 с.
40. Яковлєва Н. Малювання. Конспекти занять для роботи з дітьми 5–6 років. Х. : Видавництво «Ранок», 2011. 72 с.
41. Яловська О. Пальчики дошкільнят: розвиваємо руку – розвиваємо мозок. Тернопіль: Мандрівець, 2011. 228 с.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
2. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія. URL: <http://www.kogpi.edu.te.ua/>
4. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/>
5. Національна бібліотека ім. В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Пошук по українському вебу, конференціях. URL: <http://www.el.visti.net>
7. Фаховий коледж КОГПА ім. Тараса Шевченка. URL: <https://kogpa.edu.ua/uk/fakhovyi-koledzh>